

JAARGANG 11

NUMMER 8

NOVEMBER 1978

Sekretariaat:

Javastraat 6, Den Haag
070-467188 of 453271

d'66

POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN '66

DE PARTIJ VOORZITTER

SAMENVATTING

CONGRESREDE van JAN GLASTRA
VAN LOON
uitgesproken tijdens de ALV
te BREDA op 4 november 1978.

"D'66 gaat verder op haar koers als onafhankelijke progressieve partij. Zij is daarmee nog steeds in opgaande lijn. Met hoeveel voorbehoud opiniepeilingen ook moeten worden gelezen, hierover laten zij niets aan duidelijkheid te wensen over.

Deze positieve ontwikkeling is zeker te danken aan de manier waarop onze fractie in de Tweede Kamer zakelijk en constructief oppositie voert en aan de openheid, redelijkheid en eenheid van optreden van de partij in al haar geledingen, plaatselijk, provinciaal en landelijk.

We zitten op het goede spoor. Het gaat er nu om die lijn vast te houden. Niet om het succes dat het oplevert, maar om de doelstellingen waarvoor we politiek bedrijven."

Jan Glastra van Loon hekelt hierna het streven van het CDA: "behoud van machtspositie in het kleurloze midden" en vervolgt:

"Een partij die een knip voor haar neus waard is, vindt haar eenheid in iets beters dan het gemiddelde van de meningen van haar leden of het beste compromis dat tussen hen bereikbaar is. Leden komen en gaan. Wij kunnen daarvan meespreken. Eind 1974 waren er nog 600; op dit moment zijn er zo'n 12.000.

De snelle opkomst, de massale uittocht van leden in 1973-'74 en de Phoenix-achtige herrijzing tot een partij met meer leden dan ooit tevoren, die reeks van opeenvolgende gebeurtenissen roept wel de vraag op of de partij nu dezelfde partij is als die van toen. Draagt deze partij nog wel met recht de naam Democraten'66? Is de partij van toen, die van Gruijters, van Mierlo, de Goede, om maar enkele namen te noemen, ook de partij van Terlouw, Brinkhorst, Zeevalking, om een paar andere namen te noemen?

IS D'66 VAN NU HET D'66 VAN TOEN?

Het antwoord op die vraag kost mij geen moeite. Ja, dit is dezelfde partij met ten dele andere personen. Dezelfde partij met ten dele andere personen. Dezelfde partij met een hechter doortimmerde organisatie, zonder votometer, maar met betere waarborgen dat de meningen van de leden tot hun recht komen. Dezelfde partij, omdat zij leeft vanuit dezelfde overtuiging, dat het ook in de politiek gaat om mensen niet ondanks, maar juist in hun verscheidenheid."

"D'66 wil ruimte scheppen voor mensen. Zij keerde en keert zich tegen een maatschappij die stijf staat van gevestigde instellingen, gevestigde belangen en gevestigd gezag. Zij verzette en verzet zich tegen een maatschappij van gesloten circuits, waarin de sterken en de insiders steun vinden bij elkaar, maar de outsiders en de zwakken moeten afwachten of een prijs uit de onpersoonlijke loterij op hun nummer valt. Zij keerde en keert zich tegen een maatschappij die achter succes aanholt en jaagt naar méér, maar ons natuurlijk milieu, de oude binnensteden en kleine dorpen met hun kwetsbare cultuur steeds kaler achterlaat. Zij keerde en keert zich net zozeer tegen het instandhouden van staatkundige instituties die alleen schijnbaar democratisch zijn, als tegen een dogmatische toepassing

GEEN CONTRIBUTIE BETAALD ?
GRIJPT UW LAATSTE KANS !

Als U geen contributie betaalt, is de partij het maar óók U zelf.

PER 1 JANUARI 1979 WORDEN ALLE WANBETALERS OVER 1977 en PER 1 JULI 1979 DE WANBETALERS OVER 1978 UIT HET LEDENBESTAND VERWIJDERD.

Betaal dus per omgaande Uw achterstallige contributie over 1978 (en eventueel 1977).

GRIJPT UW LAATSTE KANS !!!!

Postgirorekening 147.777 ten name van de penningmeester D'66 te Den Haag.

INHOUD

Verslag van het congres	biz. 4
De fractievoorzitter	biz. 7
Jonge Democraten	biz.11
Uitnodiging	
Cie. Besluitvorming	biz.12
EUROPEES PARLEMENT	
candidaten	biz.16
presentatievergadering	biz.18
Partijganger Spigt	biz.20
Gast bij D'66	biz.27
Werkgroepen S.W.B.	biz.28
S.W.B. rapporten	biz.32

COMMISSIE BESLUITVORMING

Democraten,

Zoals velen van U reeds bekend zal zijn heeft de commissie Besluitvorming binnen D'66, september jl. een rapport uitgebracht op verzoek van het hoofdbestuur omtrent de mogelijke vorm van de toekomstige besluitvorming binnen de Partij. Aanleiding tot het verzoek van het hoofdbestuur was de sterke groei van de partij en de discussie op het congres te Zwolle; mede gesteund door de motie van de afd. Delft e.o.

Het hoofdbestuur is van mening dat het onderwerp " besluitvorming " zō belangrijk is dat niet kan worden volstaan met een noodgedwongen korte behandeling op het recente congres in Breda. Het HB verzoekt daarom aan de regio-besturen, sub-regiobesturen en afdelingsbesturen om zo uitvoerig mogelijk discussie op gang te brengen omtrent de voor- en nadelen van het hierbij afgedrukte voorstel van de commissie van Berkom.

Eventuele geargumenteerde alternatieven welke een nog betere waarborg bieden voor de interne democratie - mits uitvoerbaar - worden hierbij ook gaarne ingewacht.

Het hoofdbestuur stelt zich voor een en ander medio januari te ontvangen opdat een concept-besluit kan worden geformeerd voor het voorjaarscongres.

Wim Dik
vice-voorzitter politiek.

COMMISSIE BESLUITVORMING

BINNEN D'66

Advies aan het Hoofdbestuur, vastgesteld in de vergadering van 12 september 1978.

1. INLEIDING

1.1 Samenstelling der Commissie en haar opdracht

De Commissie bestaat uit:

J.M.M. van Berkom, Den Bosch,
(voorzitter)
Mw. J. Boogerd-Quaak, Zaamslag
J.P. Hamaker, Dwingeloo
(eindrapporteur)
H.A. Hutte, Groningen
M. Maassen, Apeldoorn
L.C. de Raadt, Westbroek.

De door het HB verstrekte opdracht omvat:

- Inventariseer de voor- en nadelen van de huidige wijze waarop binnen D'66, met name op de Algemene Ledenvergadering, de besluiten tot stand komen.
- Inventariseer de voor- en nadelen van in de praktijk voorhanden alternatieve besluitvormingsprocedures.
- Draag waar nodig nieuwe (meng-) vormen aan welke (beter) tegemoet zouden komen aan de wens zoveel leden als mogelijk (liefst alle) bij de totstandkoming van besluiten binnen D'66 te betrekken.
- Waardeer de geïnterviewde voor- en nadelen van de beschouwde alternatieven om op basis daarvan tot een geargumenteerde advies aan het hoofdbestuur te geraken.

1.2 Overwegingen naar aanleiding van de opdracht

Onder besluitvorming verstaan wij de procedure die na de formulering en publicatie van een voorstel leidt tot een beslissing daarover. De wijze waarop voorstellen tot stand komen en zijn voorbereid valt buiten het kader van wat wij als onze opdracht zien.

Besluitvormingsmodellen staan in wisselwerking met o.m. de doelstellingen van de organisatie, haar organisatorische opbouw, de capaciteit van haar administratieve apparaat, de inzet van de bij de besluitvorming betrokken leden. Daarom hebben wij onze taak als volgt opgevat:

de in de HB-opdracht gestelde "wens zoveel leden als mogelijk (liefst alle) bij de totstandkoming van besluiten van D'66 te betrekken".

Deze formulering past bij de statutaire doelstellingen en de mentaliteit van de leden.

In hun meer gedetailleerde uitwerking zullen onze voorstellen een herziening van de organisatorische verhoudingen tussen landelijke, regionale en plaatselijke partij-groeperingen nodig maken. Wij hebben deze consequenties niet onderzocht, zomin als hun wenselijkheid vanuit andere gezichtspunten dan dat van de besluitvorming.

Beoordeling van de uitvoerbaarheid van hierna te bieden voorstellen binnen de financiële, organisatorische, administratieve en personele mogelijkheden van de partij behoort niet tot onze taak; wel hebben wij ons van beperkingen op dit punt rekenschap gegeven.

Wij beseffen dat tegen elk alternatief bezwaren zijn aan te voeren. Wij

doen onze voorstellen na zorgvuldige afweging tegen de problemen rond de huidige ALV, die de aanleiding vormden tot het instellen van onze commissie.

1.3 Een algemeen besluitvormingsmodel voor democratische organisaties

De principiële keuzen die naar onze mening over de opzet van de besluitvorming gemaakt moeten worden laten zich het duidelijkst formuleren aan de hand van een model als het volgende:

Elke organisatie moet besluiten nemen die bindend zijn voor al haar leden. Democratische organisaties nemen deze besluiten door stemmingen. Stemmingen over ingewikkelde problemen vinden plaats in vergaderingen, na voorafgaande discussie op basis van vanuit de organisatie (belichaamd in het (hoofd)-bestuur) ingebrachte voorstellen en informatie.

De leden van hun kant kunnen ook voorstellen doen of op gedane voorstellen reageren met amendementen en moties; deze worden behandeld op basis van gelijkwaardigheid met de bestuursvoorstellen.

Moet in één vergadering over meerdere zaken worden besloten, dan vergaert men volgens een agenda, opgesteld aan de hand van een inhoudelijke prioriteitstelling en eventuele selectie. Met name voor deze selectie moeten bepaalde bevoegdheden aan voorbereidende organen worden toegekend. Aan het gebruik van deze bevoegdheden wordt de voorwaarde van vooroverleg met betrokkenen verbonden, en de mogelijkheid geboden in beroep te gaan. Het vooroverleg heeft tevens de functie, de motivatie en participatie van de leden te bevorderen. De uitwerking van de hele opzet wordt vastgelegd in een aantal reglementen.

2. HET FUNCTIONEREN VAN DE HUIDIGE ALV

2.1. Problemen

Toepassing van het hierboven beschreven besluitvormingsmodel in D'66 levert een aantal knelpunten op:

- a. Vanuit doelstellingen en mentaliteit legt D'66 sterk de nadruk op gelijke deelname door alle leden. D'66 staat wantrouwend tegenover vooroverleg in kleinere groepen. Prioriteitstelling en selectie ontbreken thans vanaf de vaststelling van de concept-agenda door het HB volledig. Vooroverleg over moties/amendementen is minimaal of afwezig. Gevolg: agenda's overladen met ongelijkwaardige voorstellen, papierlawines, chaos op het congres, tijdnood, vaak eindigend in precies datgene wat we niet willen, nl. doorverwijzing van grote aantallen voorstel-

len naar overleg in kleinere kring.

- b. Het voldoende informeren van veel leden is moeilijk, zo niet onmogelijk. De enige praktische manier is schriftelijk, maar schriftelijke informatie is of onvolledig en schetsmatig, of onverteerbaar door haar omvang. Een beperkt deel van de leden maakt van de aangeboden informatie - in welke vorm dan ook - gebruik. De overigen zijn te beïnvloeden en door een direct of indirect beroep tot keuzes te bewegen.
- c. Ook als in deze zaken beter wordt voorzien, betekent het grote aantal leden dat aan een ALV deelneemt een belemmering van het functioneren van het congres als discussieforum. De beschikbare mogelijkheden zijn ten enenmale ontoereikend om alle aanwezigen voldoende inzicht in alle pro's en contra's van elk voorstel te verschaffen en op basis daarvan te laten stemmen.

2.2 Pluspunten

Duidelijk positieve aspecten van het congres liggen vooral in aspecten die van belang zijn voor het betrekken van de leden en anderen bij D'66.

Het individuele lid is in vele gevallen in een geïsoleerde positie. Door deel te nemen aan een congres kan hij gemotiveerd worden en een besef van gevoelsmatige binding krijgen. Hij "hoort ergens thuis", herkent een mentaliteit die hem bevalt. Opinieleiders, "kopstukken" en onbekende woordvoerders kunnen inspireren en er is een mogelijke uiting voor creatieve gedachten. Iedereen kan meedoen en hetgeen er plaatsvindt is voor iedereen te volgen. De besluitvorming zal minder "opportunistisch" (chauvinistisch) zijn dan die van vaste partij-onderdelen. De "basis" kan zich uiten; denkbeelden kunnen doorstromen, ook na een congres. Men ontmoet oude kennissen en voelt zich één grote familie. Door al deze mogelijkheden blijft men terug komen en zal men eerder geneigd zijn een D'66-standpunt te verdedigen.

Verder geeft het congres een mogelijkheid tot beeldvorming naar buiten. Markante standpunten bereiken een groot publiek (televisie!) Er is veel drukte, vlaggen, er komen foto's in de kranten.

Tenslotte is van groot belang dat de leiding van het congres niet in handen van het HB of de partijvoorzitter is, doch dat er onafhankelijke, wisselende voorzitters zijn. Dat is bij geen der grote partijen het geval; het versterkt het gevoel van onafhankelijkheid. Het maakt de congresganger bewust van de verscheidenheid der vele functies in de partij en kweekt het gevoel dat men niet wordt gemani-

puleerd; er zijn geen "partijbonzen".

3. ALTERNATIEVEN

3.1 Evenredige vertegenwoordiging

Bijna alle grotere democratische organisaties zoeken de uitweg in een systeem van besluitvorming in twee of meer trappen: besluiten worden genoemd door vergaderingen van afgevaardigden die optreden namens groepen leden. Zij kunnen van die leden mandaten (stemopdrachten) of een procuratie (om te stemmen naar bevel van zaken) ontvangen.

Mandaten moeten per voorstel apart door de afgevaardigde groep worden verstrekt; dit betekent dat vóór elke afgevaardigdenvergadering alle groepen apart moeten vergaderen. We krijgen dan een systeem dat zeer veel lijkt op dat van deelcongressen (zie hieronder).

Procuratie kan een veel algemener karakter hebben.

De voordelen van evenredige vertegenwoordiging liggen voor de hand: in de afgevaardigdenvergadering is intensieve discussie-deelname door alle aanwezigen beter mogelijk; van de afgevaardigden kan een grondige voorbereiding worden verlangd; hun kan een stuk ordening en selectie van de voorstellen uit hun ledengroep worden opgedragen, zowel individueel als in onderling overleg. De algemeen bekende keerzijde van deze stroomlijning is, dat de afgevaardigden-club zich ontwikkelt tot een élite, vervreemdt van zijn achterban en de "gewone" leden tot passiviteit laat vervallen.

Na het vroeger categorisch te hebben afgewezen past D'66 dit systeem (met procuratie) sinds enige tijd toe m.b.t. de Adviesraad. Bij de instelling daarvan is veel nadruk gelegd op een beperkte zittingsduur van de leden, om élitevorming te voorkomen.

3.2 Referendum

In een referendum worden beslissingen genomen door het optellen van de afzonderlijk ingezamelde stemmen van alle leden. Er behoeft geen ALV te worden gehouden, waarmee een aantal problemen in één klap zijn opgelost. Er komen andere voor in de plaats: de schriftelijke informatie krijgt een nog zwaarder accent; genuanceerde vraagstelling die toch tegelijkertijd onduidelijk is, is bijzonder moeilijk; verbetering van formuleringen n.a.v. gevoerde discussies is onmogelijk; lobbygroepen kunnen volkomen ongecontroleerd hun gang gaan; misbruik door misleidende vraagstelling en toelichting is gemakkelijk. Een voordeel van het referendum is dat het zich op korte termijn laat houden. Wenst men ter voorbereiding een of andere vorm van vooroverleg en/of discussie, dan vervalt dit voordeel grotendeels.

D'66 past het referendum toe in de

poststemming ter bepaling van de volgorde van kandidatenlijsten. De vraagstelling is daar duidelijk, de genoemde bezwaren zijn het echter ook.

3.3 Deelcongressen

Het is denkbaar, niet één ALV te houden, maar deze op te splitsen in een aantal (al dan niet gelijktijdig te houden) parallelle vergaderingen op verschillende plaatsen in het land. Elk van deze werkt dezelfde agenda af.

Wat de stemmingen betreft zijn twee vormen denkbaar:

- a. Stemming in elke deelvergadering apart, optelling van de uitslagen achteraf. Dit vereist precieze formulering vooraf van de in stemming te brengen voorstellen en sluit aanpassingen aan de hand van de ter vergadering gevoerde discussies geheel uit; wijzigingen van de agenda (b.v. door tijdnood) zijn onmogelijk; de stemmen moeten precies worden geteld, het is niet voldoende vast te stellen dat een deelvergadering een voorstel aanneemt dan wel verwierpt.
- b. Als a., maar de stemmingsuitslagen der deelcongressen worden naar een landelijke uitslag "vertaald" na een vergadering van afgevaardigden met mandaat van de deelcongressen (vgl. par.3.1 hierboven).
- c. Een referendum achteraf (eventueel beperkt tot hen die aan een vergadering hebben deelgenomen). Dit vergt tenminste vijf weken (één om kopij klaar te maken, twee voor drukken en verzenden, twee voor het insturen van de stembiljetten).

Van de bezwaren tegen de ALV vangt het deelcongres alleen het geografische op. De organisatorische problemen zijn evident. De beperkingen die stemprocedure a. oplegt zouden op de deelcongressen sterk verlamdend werken. Het uitstel van de besluitvorming bij procedure c. zal de levensduur van de deelcongressen zeker ongunstig beïnvloeden. De procedure lijkt alleen hanteerbaar als het aantal stemmingen beperkt is tot 10 à 20; een intensieve voorbereiding (zie hieronder) zou misschien in zo'n beperking kunnen resulteren.

3.4 Mengvormen en parallelconstructies

Het is mogelijk de verschillende methoden in allerlei variaties te mengen. Bijvoorbeeld: Om het probleem van de ongelijke geografische verdeling van de ALV-deelnemers te onderwerpen kan men gelijktijdig met de ALV een referendum houden onder de niet-deelnemers en de uitslagen van ALV en referendum bij elkaar optellen. Daarbij kan men om verschillende redenen de ALV-stemmen zwaarder

laten wegen.

Mengvormen moeten voldoen aan de beperkende voorwaarden van alle ingrediënten waaruit ze zijn samengesteld. In het gegeven voorbeeld betekent dat bijvoorbeeld dat de formulering van voorstellen in de ALV niet kan worden verbeterd. Mengvormen zullen dus in het algemeen weinig flexibel zijn. Een andere mogelijkheid is, verschillende procedures afzonderlijk naast elkaar toe te passen. Dit gebeurt nu al: naast de ALV kent D'66 b.v. het al eerder genoemde referendum voor de volgorde der kandidatenlijsten.

4. ONZE KEUZE

4.1 Criteria

Criteria voor onze keuze zijn onder meer:

- Het besluitvormingsproces moet zo gelijk mogelijk toegankelijk zijn voor alle leden.
- Het proces moet eenvoudig en doorzichtig zijn.
- Het moet administratief en organisatorisch zo eenvoudig mogelijk zijn en op zijn minst niet reeds op het eerste gezicht onuitvoerbaar.
- Het moet een voortvarende besluitvorming niet meer belemmeren dan nodig is voor de participatie van alle leden.
- Het moet stimulerend en inspirerend werken voor de leden.

4.2 Afweging

Wij stellen vast, dat geen van de overwogen mogelijkheden geheel aan al deze criteria voldoet of een oplossing biedt voor alle problemen, die in het voorgaande aan de orde zijn geweest.

Het geheel overziende, geven wij in beginsel aan de ALV de voorkeur: Zij belichaamt op unieke wijze de grondgedachten en mentaliteit van D'66, n.l. dat elke burger in een democratie onbelemmerd toegang moet hebben tot de menings- en besluitvorming.

Mede door de - op zichzelf als bijzonder positief te waarderen - actieve inzet van de leden, leidt de onbeperkte toepassing van dit beginsel in D'66 in de praktijk tot woekeringen die het organisme van de ALV steeds meer dreigen te verstikken. Het congres verliest veel kostbare tijd aan detailkwesties en komt aan discussies over hoofdlijnen van het partijbeleid te weinig toe - terwijl het juist die discussies zijn die voor de meeste deelnemers van wezenlijk belang zijn. Om hierin verbetering te brengen is het noodzakelijk dat de ALV voorafgegaan wordt door een deugdelijk proces van prioriteitstelling en selectie van agenda-onderwerpen door een veel uit-

voeriger (en dus langduriger) vooroverleg.

Het lijkt waarschijnlijk dat het niet mogelijk zal zijn in één of twee ALV's per jaar op een bevredigende manier alle noodzakelijke besluiten te nemen. In dat geval lijkt het beter, alternatieve besluitvormingswegen uit te werken voor bepaalde nader te specificeren onderwerpen, veeleer dan de frequenties van ALV's te verhogen. Aan het doordenken van zulke alternatieven zijn wij niet toegekomen.

Het is duidelijk dat de massaliteit van een plenaire ALV zeer nadelig is voor de participatie van de deelnemers. Wij zien binnen de gegeven beperkingen in ruimte en tijd voor ALV's geen mogelijkheden, hierin wezenlijke verbetering te brengen. Wel lijkt het van belang dat de congresleiding zich zeer grondig voorbereidt en bij de uitvoering van haar taak tracht, de discussie op hoofdzaken geconcentreerd te houden.

4.3 Conclusie

Samenvattend adviseren wij:

- a. Handhaaf de ALV als hoogste partij-orgaan.
- b. Verbeter de methoden van voorbereiding, p.m. door deze over een veel langere periode uit te strekken. De voorbereiding biedt de leden veel betere kansen op actieve participatie dan de ALV zelf; het vooroverleg leidt tot een kristallisatie van standpunten en tot een concentratie van de ALV-discussies op kernvragen.
- c. Schep ruimte voor een zinvoller functioneren van de ALV zelf door selectie van alleen die voorstellen die op zulke kernvragen betrekking hebben.
- d. Schep ruimte voor secundaire besluitvormingswegen voor die zaken die niet op de agenda van de ALV konden worden geplaatst of die niet op de ALV konden worden afgerond.

5. VERBETERING VAN DE ALV-VOORBEREIDING

(Terwille van de beknoptheid zal in het volgende alleen over amendementen worden gesproken. Voor moties geldt in beginsel hetzelfde.)

5.1 Vaststelling der voorlopige agenda

Deze geschiedt door het HB. De eerste selectie die hier plaatsvindt kan belangrijke gevolgen hebben voor het verloop van de gehele verdere procedure. Het lijkt noodzakelijk, terwille van het ordelijke verloop van het verdere vooroverleg, latere toevoeging van agendapunten d.m.v. amendementen geheel of gedeels onmogelijk te maken. Maar juist daarom is het dan noodzakelijk de leden directer

bij het vaststellen van de concept-agenda te betrekken dan nu het geval is (b.v. via de AR).

5.2 Overleg vóór de indiening van amendementen

Heel veel amendementen komen niet in stemming, doordat zij (al dan niet na overleg) worden overgenomen of ingetrokken. Het ligt voor de hand voor zulke amendementen een kortsluiting aan te brengen in een vroeg stadium van het vooroverleg. Het HB benoemt daartoe voor elk voorstel één of meer coördinatoren, tot wie indieners van amendementen zich eerst moeten richten. Hun taak is zoveel mogelijk tot een vergelijk met indieners te komen en daardoor te bevorderen dat alleen die amendementen verder in discussie komen, waarover belangrijke meningsverschillen zijn te verwachten; zij hebben niet de bevoegdheid, amendementen tegen te houden.

Het ligt voor de hand als coördinatoren "specialisten" te kiezen die nauw bij het maken van de betreffende voorstellen betrokken waren. Om langs elkaar heen werken te voorkomen is het waarschijnlijk het beste, hen samen met enkele "generalisten" te verenigen in een congresvoorbereidingscommissie met duidelijk gedefinieerde bevoegdheden en verantwoordelijkheden.

5.3 Vaststelling der definitieve agenda

Wij verwachten, dat ook na intensief vooroverleg tussen amendeerders en coördinatoren de overblijvende voorstellen en amendementen te groot in aantal blijven om alle in de ALV behandeld te worden. Een selectie blijft dus noodzakelijk. Wij stellen met nadruk dat het niet mogelijk is deze selectie formeel-reglementair te bewerkstelligen. Zij moet berusten op een inhoudelijke keuze van wat het meest in aanmerking komt ter behandeling in het forum van de ALV. Een voorstel met de gemaakte keuze van het HB (of een ander daartoe aangewezen orgaan) moet de leden ruimschoots voor de ALV bereiken. Men vergeet bij het beoordelen van dit wellicht ketters aandoende voorstel niet, dat ook nu de praktijk een selectie afdwingt. Wat wij beogen is een ordelijke en voor iedereen te volgen procedure in de plaats te stellen van meestal in een chaotische en onder hoge tijdsdruk genomen ad hoc-beslissingen door een ALV.

5.4 Vooroverleg in meerdere termijnen

Belangrijke functies van het vooroverleg zijn:

- a) intensief betrekken van de leden bij discussies over de ALV-voorstellen en
- b) uitkristallisatie van de kern van de in voorstellen en amendementen vervatte alternatieven.

Om dit te laten gebeuren, is vooroverleg in meerdere termijnen gewenst. Zo moet het b.v. tenminste éénmaal mogelijk zijn te reageren op in eerste termijn ingediende amendementen.

5.5 Actuele moties

Een speciaal probleem vormen de vlak voor of zelfs tijdens de ALV ingediende moties over de brandende actualiteit van dat moment. Met erkenning van de betekenis die zij kunnen hebben moeten wij vaststellen dat zij vanuit de door ons ontwikkelde gedachtengang moeilijkheden opleveren. De afweging van procedurele nadelen en inhoudelijke voordelen van behandeling van zulke moties zal beoordeeld moeten worden. Een instantie (b.v. HB + fracties) zal de bevoegdheid moeten hebben om met hoogstens een rudimentair overleg als selectie-orgaan voor zulke moties op te treden.

6. CONSEQUENTIES

6.1 Duur van het vooroverleg en frequentie van ALV's

Uitvoering van dit soort voorstellen betekent een aanmerkelijke verlenging van de voorbereidingstijd voor een ALV. Voor één termijn in de schriftelijke discussie zijn tenminste 8 weken nodig: 4 weken voor studie op voorstellen, afdelings- en/of regiovergaderingen, overleg met coördinatoren en andere betrokkenen, inzendings van de uiteindelijke amendementteksten; 2 weken voor het klaarmaken van kopij voor de volgende ronde; 2 weken voor drukken en verzenden. Voorbereiding in drie termijnen (1ste ronde voor indiening van amendementen, 2de ronde voor reacties en een selectieronde) strekt zich dan uit over een half jaar.

Het is duidelijk dat dit maar éénmaal per jaar kan. Dit leidt tot de suggestie liever éénmaal 's jaars een tweedaags congres te houden dan twee eendagscongressen. Wil men vasthouden aan twee landelijke bijeenkomsten per jaar, dan zou de tweede van een heel ander karakter moeten zijn. Men zou kunnen denken aan een studiedag annex politieke manifestatie, waarin mede de eerste aanzet voor de voorbereiding op het een half jaar later te houden congres wordt gegeven.

6.2 Administratie, organisatie, mankracht

De totale administratieve last van de voorbereiding hoeft niet veel groter te worden, wel wordt zij anders verdeeld. Tegenover de langere tijdsduur staat dat de eerste selectie het aantal te verwerken voorstellen direct veel kleiner kan maken. Door zijn verschijningsfrequentie kan de "Democraat" uitstekend als communicatiemedium dienen, zoals ook nu gebeurt.

Het voorgestelde vooroverleg doet wellicht een groter beroep op het organisatievermogen in de partij dan nu gebeurt. Mede daarom moeten de termijnen zeker niet krappert worden genomen.

Van de congresvoorbereidingscommissie wordt vooral in de eerste maanden veel gevraagd wat betreft organisatie zowel als inhoudelijk overleg. Haar taak lijkt aan de andere kant boeiend genoeg om er (b.v. in de werkgroepen) vrijwilligers voor te vinden.

6.3 Deelname van de leden

Van de leden wordt in de voorbereiding een langere adem verwacht. Wij hopen aan de andere kant dat het uitvoerige vooroverleg motiverend zal werken. Initiatieven van afdelingen en regio's tot discussie in eigen kring kunnen dit effect belangrijk ondersteunen en moeten met nadruk worden aangemoedigd.

6.4 Secundaire besluitvormingsprocedures

De niet in behandeling genomen voorstellen moeten toch worden afgehandeld. De ALV kan daartoe haar beslissingsmacht delegeren aan door haarzelf aan te wijzen instanties. Een of meerdere standaardprocedures zouden daarvoor reglementair moeten worden vastgesteld.

AANHANGSEL

1. Status der commissie

Ingevolge haar instelling door het HB (en niet door de ALV) is de commissie geen officiële ad hoc-commissie ex artikel 64 HR. Zij vertrouwt erop dat desondanks, in overeenstemming met de HB-toezegging aan de ALV, dit rapport in volledige openbaarheid in de partij zal worden behandeld.

2. Werkzaamheden

Wij hebben vergaderd op 19 juni, 14 augustus en 12 september. Door raadsverkiezingen, zomervakanties en de uiterste rapportagedatum van 18 september, was de tijdsruimte voor studie en interne rapportage zeer krap. Wij bieden onze conclusies daarom aan in de vorm van een aantal overwegingen en suggesties ten behoeve van de verdere meningsvorming in de partij.

3. Geraadpleegde stukken

- Tekst motie van Dam-Schaap uit AR-vergadering van 28 januari 1978.
- Tekst motie no. M 29 uit ALV van 22 april 1978 en de notulen van de discussie daarover.
- Brief van R.M. de Loeff (Geldermalsen) aan HB van 11 juli 1978 en de daarbij behorende bijlage.
- Statuten en Reglementen van CDA, PvdA, Humanistisch Verbond en D'66.

PSVI D'66

Vanaf 1 december is er gelukkig weer een hoofd van het bureau van het PSVI, het politiek scholings- en vormingsinstituut van D'66, n.m.l. mevr. Arthi Schimmel. Haar taak zal vooral zijn allerlei initiatieven in het land tot vorming en scholing van D'66 leden te organiseren, te stimuleren en te coördineren. Vanuit haar studie (politicologie) en huidige werkkring (lerares maatschappijleer) heeft zij hier veel ervaring in. Het bestuur van het PSVI heeft er veel vertrouwen in dat mede door het werken van Arthi Schimmel veel leden van D'66 beslagen ten ijs zullen komen wat betreft kennis en weerbaarheid.

INLEIDERS GEZOCHT

9 vrouwenorganisaties verzorgen elk jaar een politieke scholingscursus. Deze bestaat uit 3 avonden, waarop landelijk vastgestelde thema's behandeld worden door een forum, waarin vertegenwoordigers zitten van verschillende politieke partijen. Deze cursus wordt op + 200 plaatsen overal in het land gegeven. Het is van het grootste belang dat op die 200 plaatsen ook het D'66 geluid wordt gehoord.

Onderwerpen voor dit jaar zijn

- rechten voor minderjarigen
- zorgen rond gezondheid
- recht op wonen. Voor wie geldt dit?
- baas in eigen huis (mediabeleid, reclame, emancipatie)

Deze onderwerpen zijn onderdelen van het thema democratie, dat volgend jaar in heel Nederland centraal zal staan, omdat het 400 jaar geleden is, dat de Unie van Utrecht gesloten werd.

Het PSVI wil voor diegenen, die zich als inleid(st)er beschikbaar willen stellen (het kan ook voor 1 onderwerp) een trainingsdag organiseren in januari. Wel wil het vast enig inzicht hebben in het aantal en daarom vraagt het belangstellenden zich nu al op te geven bij het landelijk secretariaat op de Javastraat te Den Haag; vóór 1 december bij Kitty Warburg, ná 1 december bij mevrouw A. Schimmel.

